

Region Värmland

Granskning av hantering av statliga medel
för regionalt tillväxtarbete

Building a better
working world

Innehållsförteckning

1. Sammanfattning	2
2. Inledning	3
2.1. Bakgrund.....	3
2.2. Syfte och revisionsfrågor	3
2.3. Avgränsning	3
2.4. Revisionskriterier.....	3
2.5. Metod.....	3
3. Styrning av 1:1-medel	4
3.1. Nationell styrning.....	4
3.2. Regionens styrning.....	4
4. Ansvar och roller	5
4.1. Ansvaret har tydligare gått över till regionala utvecklingsnämnden	5
4.2. Delegation till arbetsutskott och regiondirektör	5
4.3. Beredning sker inom Regional tillväxt.....	6
5. Beredning och beslut.....	7
5.1. Regionala utvecklingsprojekt.....	7
5.2. Företagsstöd och stöd till kommersiell service.....	8
5.3. Beredningsprocessen.....	9
6. Stickprov.....	11
6.1. Iakttagelser	11
7. Information och kommunikation	12
8. Intern kontroll	13
8.1. Regionstyrelsen	13
8.2. Regionala utvecklingsnämnden.....	13
9. Uppföljning och återrapportering.....	14
9.1. Uppföljning av enskilda projekt	14
9.2. Uppföljning av enskilda företagsstöd	14
9.3. Återrapportering utifrån villkorsbeslut	14
9.4. Uppföljning till styrelse och nämnd	15
10. Samlad bedömning	16
10.1. Slutsatser.....	16
10.2. Bedömning utifrån revisionsfrågorna.....	16

Bilagor:

Bilaga 1 – Bakgrund

Bilaga 2 – Revisionskriterier

Bilaga 3 – Källförteckning

1. Sammanfattning

EY har på uppdrag av regionens förtroendevalda revisorer granskat hanteringen av statliga medel för regionalt tillväxtarbete. Syftet med granskningen är att bedöma om regionstyrelsen samt regionala utvecklingsnämnden, utifrån sina respektive uppdrag och ansvarsområden, har en ändamålsenlig styrning, uppföljning och kontroll avseende hanteringen av statliga medel för regionalt tillväxtarbete.

Regionstyrelsens reglemente omfattade fram till 6 juni 2020 det samordnande regionala utvecklingsansvaret. När reglementet reviderades i juni, flyttades denna skrivning till regionala utvecklingsnämndens reglemente. I granskningen har inte framkommit några förändringar i det praktiska arbetet rörande de statliga medlen för regional tillväxt (så kallade 1:1-medel) utifrån att reglementena reviderades.

Sammantaget gör vi bedömningen att regionstyrelsen och regionala utvecklingsnämnden, utifrån sina respektive uppdrag och ansvarsområden, delvis har en ändamålsenlig styrning, uppföljning och kontroll avseende hanteringen av statliga medel. Bedömningen grundar sig i ett antal iakttagelser. Vi bedömer att det i allt väsentligt finns ändamålsenliga riktlinjer avseende beredning och beslut rörande projektmedel men att det saknas dokumenterade riktlinjer avseende företagsstöd. Vidare bedömer vi att roll- och ansvarsfördelning inom tjänstemannaorganisationen bör tydliggöras med avseende på hanteringen av 1:1-medel samt att resultatuppföljning och kontroll bör stärkas.

Berednings- och beslutsprocessen för projektmedel respektive företagsstöd bedöms i allt väsentligt följa upprättade riktlinjer och rutiner. Genomfört stickprov av beslutade ärenden har inte föranlett några väsentliga noteringar. Beslut för granskade projekt har tagits på rätt nivå enligt delegationsordning och anknyter tydligt till den regionala utvecklingsstrategin.

Granskningen visar brister i systematik rörande kontroll och resultatuppföljning av beviljade projekt och företagsstöd. Det saknas dokumenterade rutiner för uppföljning och av granskningen framkommer att uppföljningsrapporter för enskilda projekt inte alltid kontrolleras i avsedd omfattning. Även uppföljning av enskilda företagsstöd har enligt uppgift fungerat bristfälligt, både utifrån arbetsbelastning samt utifrån svårigheter att erhålla uppgifter från stödmottagare. Vi bedömer att en stärkt resultatuppföljning av 1:1-medlen bör prioriteras.

Ur internkontrollperspektiv är det väsentligt att risker kopplade till verksamhetsområdet löpande beaktas och värderas. Regionala utvecklingsnämndens internkontrollplan för 2020 har inte föregåtts av någon riskanalys, vilket tidigare konstaterats av revisionen.¹ Vidare bör kontrollmomenten som avser 1:1-medel tydliggöras avseende metod för uppföljning, tidpunkt samt ansvar. Utifrån granskningens slutsatser, ger vi följande rekommendationer till regionala utvecklingsnämnden i det fortsatta arbetet:

- ▶ Säkerställ systematisk uppföljning och utvärdering av 1:1-medlen, med syfte att kontrollera att projekten använder medlen på avsett vis. Överväg en årlig samlad resultatuppföljning i nämnden avseende avslutade projekt samt en utvärdering/analys av det samlade arbetet med 1:1-medel.
- ▶ Tillse att roller och ansvar i tjänstemannaorganisationen tydliggörs, för att säkerställa en enhetlig hantering av ärenden och minska sårbarheten i beredningsprocessen.
- ▶ Tillse att riktlinjer rörande handläggning och uppföljning för företagsstöd dokumenteras. Tillse även att riktlinjer för uppföljning rörande projektmedel samt hantering av jävssituationer dokumenteras.
- ▶ Säkerställ att kontrollmomenten avseende 1:1-medel avseende metod, tidpunkt och ansvar tydliggörs.
- ▶ Överväg en dokumenterad inriktning för regionens arbete som aktör avseende 1:1-medel

¹ | *granskning av regional utveckling*, november 2019

2. Inledning

2.1. Bakgrund

Mot bakgrund av vad som framgår i bilaga 1 har regionens revisorer i sin revisionsplan 2020 beslutat om en granskning av regionens hantering av statliga medel för regional tillväxt. Syfte och revisionsfrågor har formulerats av revisionen inom Region Värmland.

2.2. Syfte och revisionsfrågor

Syftet med granskningen är att bedöma om regionstyrelsen samt regionala utvecklingsnämnden utifrån sina respektive uppdrag och ansvarsområden har en ändamålsenlig styrning, uppföljning och kontroll avseende hanteringen av statliga medel för regionalt tillväxtarbete (företagsstöd och medfinansiering till regionala utvecklingsprojekt).

För att nå syftet med granskningen besvaras följande delfrågor:

- ▶ Finns ändamålsenliga styrdokument samt en tydlig process för beredning och beslut om användningen av de statliga medlen?
- ▶ Har beviljade projekt en inriktning som främjar målen i den regionala utvecklingsstrategin?
- ▶ Har beslut tagits på rätt nivå enligt delegationsordningar samt finns rutiner/anvisningar för att hantera eventuell jävsproblematik?
- ▶ Finns tydlig information om hur stöd/medel söks och hur projekt prioriteras och tilldelas medel?
- ▶ Finns en tillräcklig intern kontroll som säkerställer att projekten använder medlen på avsett vis? Finns en tillräcklig resultatuppföljning av projekten?

2.3. Avgränsning

Granskningen avgränsas till att avse beslut om regionala utvecklingsmedel (1:1-anslaget) till företagsstöd och medfinansiering till regionala utvecklingsprojekt.

2.4. Revisionskriterier

Med revisionskriterier avses bedömningsgrunder som används i granskningen som utgångspunkt för analys, slutsatser och bedömningar. Se bilaga 2 för beskrivning av granskningens revisionskriterier.

2.5. Metod

Granskningen har genomförts genom dokumentstudier, intervjuer samt ett stickprov av beviljade projektansökningar 2019-2020. Granskade dokument och intervjuade funktioner framgår av källförteckningen i bilaga 3. Stickprovet presenteras närmre i avsnitt 6. Samtliga intervjuade har getts tillfälle att sakfelsesgranska rapporten.

3. Styrning av 1:1-medel

Avsnittet behandlar delfrågorna om det finns ändamålsenliga styrdokument avseende de statliga medlen samt hur projekt prioriteras och tilldelas medel.

3.1. Nationell styrning

Villkorsbeslut 2020

Riksdagen har för budgetåret 2020 beslutat om villkor för regioner vid användandet av medel från *anslaget 1:1 Regionala tillväxtåtgärder* under utgiftsområde 19 - Regional tillväxt. Villkorsbeslutet omfattar styrning av medel, vilka uppdrag regionen ska arbeta med under budgetåret och tydliggör återrapporteringskrav. För 2020 tilldelades Region Värmland ett anslag om 70,8 mkr och en bemyndiganderam² på 130 mkr som utöver projektmedel får användas för företagsstöd och stöd till kommersiell service. I villkorsbeslutet för 2020 tydliggörs att regionerna ska lämna en redovisning till Regeringskansliet (Näringsdepartementet) senast den 21 februari 2021. Redovisningen ska ske enligt de återrapporteringskrav som framgår av regeringsbeslutet.

3.2. Regionens styrning

Regionplan för 2020 och flerårsplan för 2020-2022

Regionplan för 2020 och flerårsplan för 2020–2022 anger regionens inriktning för de kommande åren. Här beskrivs planeringsförutsättningar, investeringsram, gemensamma mål och uppdrag samt budget. I regionplanen betonas att regionala utvecklingsnämnden under 2020 ska fortsätta arbetet med att stärka hela Värmlands samlade konkurrenskraft genom ett hållbart tillväxt- och utvecklingsarbete. Vidare ska regionala utvecklingsnämnden under året upprätta ett förslag till ny regional utvecklingsstrategi som bygger på ett brett deltagande från kommuner, näringsliv och civilsamhälle. Även Region Värmlands medarbetare och invånare i Värmland ska ges möjlighet till delaktighet i strategiarbetet.

Regionala utvecklingsnämndens nämndplan 2020

I regionala utvecklingsnämndens nämndplan för 2020 beskrivs att nämnden antagit ett mål för året, *Stärkt tillväxt och utveckling*. Till nämndmålet finns ett antal fokusområden med bäring på granskningsområdet. Ett av områdena berör Värmlandsstrategin 2014–2020. Här framgår att uppföljning av vissa mål ska ske årligen, samt att slutrapportering av samtliga 33 mål kopplade till strategin ska ske 2020.

Ett annat fokusområde berör det regionala tillväxtuppdraget. Till området anges indikatorn att återrapportering av det årliga villkorsbeslutet ska ske till Tillväxtverket och redovisas i årsredovisningen. Beviljade projektmedel ska även rapporteras månadsvis till nämnden. För området stärkt regional utveckling anges att EU-medfinansiering och totalt uppväxling³ av projektmedel ska följas upp i årsredovisningen.

Fördelning av anslag

Regionala utvecklingsnämnden beslutade 2020-03-27 om en uppdelning av 1:1-anslag mellan företagsstöd och projektmedel, samt att fördelningen som gällde för anslagen år 2019 bibehålls. Enligt beslut av nämnden får regionala projekt högst belasta bemyndigaderamen med 80 mkr. Nämnden beslutade även om en fluktuation på +/- 10 miljoner kronor mellan de två olika finansieringstyperna. Detta för att möjliggöra en omdisponering av anslaget, beroende på hur beviljande- och utbetalningsläget ser ut i slutet av 2020. Härutöver finns ingen fastställd prioriteringsordning för hur projektmedel eller företagsstöd ska beviljas inom

² Bemyndigaderamen avser regionens möjlighet att besluta om åtaganden utöver anslag

³ Avser den andel av regionens projektmedel som medför tillskott av externa medel

regionen. Det ska dock noteras att grunder för prioritering finns utifrån flera långsiktiga strategier, både nationellt och regionalt.⁴

Enligt beslut av nämnden får företagsstöd (inklusive stöd till kommersiell service) högst belasta beställningsbemyndigandet med 50 mkr. För företagsstöden gäller även att de ska belasta anslaget för utbetalningar med cirka 26 mkr. Det sker en samordning med projektmedlen och anslagsbelastningen balanseras vid årets slut. Utifrån detta bestäms en ungefärlig budget, en så kallad indikativ fördelning.

Det finns ingen dokumenterad inriktning avseende hur regionen ska förhålla sig som aktör rörande 1:1-medel; exempelvis att initiera och driva egna projekt i stor utsträckning, vara en aktiv part gentemot potentiella projektaktörer alternativt förhålla sig som mer renodlad beredande och beslutande instans för de ansökningar som inkommer. Hur det praktiska arbetet i beredningsprocessen för inkomna ansökningar går till redovisas närmre i avsnitt 5.

3.2.1. Bedömning

Vi bedömer att nämnden utifrån nationella styrdokument tydliggjort prioriteringar rörande 1:1-medel samt hur fördelningen av anslag ska se ut för 2020.

Vi bedömer att nämnden inte har tillsett att det finns en tydlig inriktning avseende hur regionen ska förhålla sig som aktör rörande 1:1-medel.

4. Ansvar och roller

Avsnittet behandlar delfrågan om det finns en tydlig process för beredning och beslut om användningen av de statliga medlen (med avseende på roller och ansvarsfördelning). Denna delfråga behandlas även i avsnitt 5. Vidare behandlas delfrågan om beslut tagits på rätt nivå enligt delegationsordningar. Den senare frågan behandlas även i avsnitt 6.

4.1. Ansvaret har tydligare gått över till regionala utvecklingsnämnden

Av regionstyrelsens tidigare reglemente (som reviderades i juni 2020) framgick att styrelsen hade det samordnande regionala utvecklingsansvaret, vilket bland annat innebar att efter beredning av respektive nämnd, upprätta förslag till regional utvecklingsstrategi samt samordna insatser för att genomföra dess strategier. Vid revideringen flyttades denna skrivning till regionala utvecklingsnämndens reglemente. I övrigt framgår regionala utvecklingsnämndens ansvar av reglementet.⁵

4.2. Delegation till arbetsutskott och regiondirektör

Regionala utvecklingsnämnden har beslutat om en delegeringsförteckning, daterad 2019-01-01. Avseende 1:1-medel framgår att:

- ▶ Beslut om ansökan av statliga regionala projektmedel, samt egenfinansierade regionala projektmedel, upp till 300 000 kr är delegerat till regiondirektör.
- ▶ Beslut om ansökan av statliga regionala projektmedel upp till 600 000 kr är delegerat till arbetsutskottet.
- ▶ För Region Värmlands egna projektansökningar tas beslut i nämnd för belopp över 600 000 kr och i arbetsutskottet under 600 000 kr.
- ▶ Beslut om företagsstöd är delegerat till regiondirektör och sekretess gäller för enskilda ansökningar. Även beslut om ändring av tidigare beviljat stöd är delegerat till regiondirektör.

⁴ Dessa strategier kan även ha sin grund i EU-ramverk

⁵ Ses i bilaga 2 - Revisionskriterier

4.3. Beredning sker inom Regional tillväxt

Arbetet med regional utveckling är organiserat inom förvaltningsområdet Regional tillväxt, som leds av regional utvecklingsdirektör. Det skedde en omorganisering inom området under 2019.

Det finns ingen dokumenterad verksamhetsplan 2020 för verksamhetsområde Regional tillväxt (delvis på grund av omorganiseringen), utan arbetet har fortgått utifrån verksamhetsplanen för 2019. En ny verksamhetsplan ska tas fram inför 2021.

På avdelningen arbetar bland annat en områdeschef, ledningsstrateg, två projekthandläggare, projektekonomer, en projektcontroller, en projektsamordnare, strateger och två näringslivsutvecklare med hanteringen av 1:1-medel.

- ▶ Projekthandläggare och projektsamordnare ansvarar för handläggningen av projektmedel.
- ▶ Handläggarna arbetar i nära samarbete med projektcontroller som sköter rekvisitioner och utbetalningar.
- ▶ Två näringslivsutvecklare är ansvariga för handläggning, rekvisition och utbetalning av företagsstöd.
- ▶ Områdeschef och regional utvecklingsdirektör deltar i diskussions- och beslutsmöten rörande projektmedel och företagsstöd.

Strateger inom olika sakområden⁶ medverkar i beredningen av ärenden och bistår med kompetens vid behov. Strategerna informerar även aktörer om de medel som finns att söka och har i vissa fall löpande dialog med aktörer rörande projektidéer. Det finns inget fastställt arbetssätt gentemot projektaktörer, utan det varierar hur strategerna arbetar.

Det finns ingen dokumenterad roll- eller arbetsfördelning avseende hanteringen av 1:1.-medel och det framkommer av intervjuerna att vissa arbetsuppgifter har förskjutits mellan exempelvis projekthandläggare och projektcontroller över tid. Även gränssnittet mellan strateger och projekthandläggare varierar mellan ärenden. Flera intervjuade beskriver att ansvarsfördelningen utifrån omorganiseringen är otydlig och att rollerna i organisationen behöver konkretiseras för att säkerställa en likvärdig hantering av ärenden. Vidare framkommer att vissa arbetsuppgifter utförts ensamt av projektcontroller, vilket medför en sårbarhet.

4.3.1. Vår bedömning

Roll- och ansvarsfördelningen rörande regional utveckling har under 2020 förtydligats i regionstyrelsens och regionala utvecklingsnämndens respektive reglemente.

Vi bedömer att nämnden inte har tillsett att det finns en tydlig roll- och ansvarsfördelning inom tjänstemannaorganisationen. Det har skett en omorganisation och saknas roll- och arbetsbeskrivningar för olika funktioner i den nya organisationen. Intervjuade lyfter ett behov av att konkretisera roll- och ansvarsfördelningen i hanteringen av 1:1-medel.

⁶ Exempelvis näringslivsutveckling, landsbygdsutveckling, forskning och utveckling samt energi och miljö

5. Beredning och beslut

Avsnittet behandlar delfrågan om det finns en tydlig process för beredning och beslut om användningen av de statliga medlen. Vidare behandlar avsnittet delfrågan om det finns rutiner/anvisningar för att hantera eventuell jävsproblematik.

Tillväxtverket har tagit fram en vägledning "Handbok för nationella projektmedel" som anger krav och villkor för att erhålla medel. Beredning, beslut och uppföljning av 1:1-medel sker enligt ett antal riktlinjer, villkor, checklistor och instruktioner som tagits fram. Det framgår inte av dokumenten vem som tagit fram riktlinjen/rutinen eller beslutsnivå. Vi har tagit del av följande dokumentation:

- ▶ Allmänna villkor för regionala utvecklingsprojekt
- ▶ Riktlinjer för finansiering av regionala utvecklingsprojekt
- ▶ Checklista för jämställdhetsintegrering av beslutsunderlag inom verksamhetsområdet regional tillväxt
- ▶ Checklista för beredning av projektansökningar
- ▶ Instruktioner till lägesrapport samt slutrapport för regionala utvecklingsprojekt

Vi har även tagit del av beskrivningar av hur arbetsprocesserna ser ut samt mallar för ansökan, uppföljningsrapport, läges- och slutrapportering.

Det finns en dokumenterad processbeskrivning för hanteringen av projektmedel. Denna togs fram under våren 2019, men speglar inte fullt ut hur organisationen arbetar. Ett arbete återstår för att färdigställa och anpassa beskrivningen efter arbetsgången. Processbeskrivningen anger roller och stegen i beredningsprocessen.

Det finns ingen motsvarande dokumenterad processbeskrivning för hanteringen av företagsstöd. Vi noterar vidare att det saknas en formellt dokumenterad rutin för uppföljning av företagsstöd samt hantering av återkrav⁷.

Som tidigare nämnt finns ingen fastställd ordning för hur ansökningar om projektmedel eller företagsstöd bör prioriteras. Det framkommer i granskningen att ansökningar inte behövt ställas mot varandra tidigare, då det funnits medel att tillgå för samtliga beviljade ansökningar. Under 2020 har medlen för första gången inte bedömts räcka till samtliga ansökningar som regionen vill medfinansiera. Förutsättningarna utifrån covid-19 har belyst behovet av att med kort varsel kunna ställa om vilka medel som finns att söka, för att kunna stödja målgrupperna på bästa sätt.

Nedan beskrivs beredningsprocessen för projektmedel respektive företagsstöd översiktligt.

5.1. Regionala utvecklingsprojekt

Bidrag till projektverksamhet inom den regionala tillväxtpolitiken kallas även projektmedel och nyttjas dels till regionala projekt, dels till finansiering av projekt inom ramen för olika EU-program.

I *Riktlinjer för finansiering av regionala utvecklingsprojekt* anges att projekt som beviljas medel ska omfatta insatser utanför den ordinarie verksamheten och vara avgränsade i fråga om tid, ekonomi och insats. Bidrag får lämnas med högst 50 procent av utgifterna för projektet. Projektmedel beviljas för högst tre år om inte annat sägs i beslutet. Medfinansiering kan komma från offentliga och/eller privata aktörer och bestå av kontanta medel eller bidrag i annat än pengar. Till strategiskt viktiga infrastrukturprojekt och projekt som på ett tydligt sätt bidrar till att Värmlands konkurrenskraft ökar, lämnar Region Värmland bidrag med 10 % av investeringen, dock maximalt 150 000 kronor.

⁷ Återkrav rörande företagsstöd sköts av Tillväxtverket.

Projektets verksamhet ska enligt riktlinjen relatera till minst en av de fyra prioriterade områdena i Värmlandsstrategin: Livskvalitet för alla, Fler och starkare företag, Bättre kommunikationer, Höjd kompetens på alla nivåer. Projektet ska motivera sitt val av område samt hur projektet bidrar till att uppfylla målen i strategin. För att projektet ska få stöd är det viktigt att projektet har ett regionalt mervärde samt en tydlig tillväxtinriktning.

I *Allmänna villkor för regionala utvecklingsprojekt* och *Riktlinjer för finansiering av regionala utvecklingsprojekt* beskrivs kraven för beviljade projekt, redovisning samt återkrav. Exempelvis anges att projektet ska startas inom två månader, arbeta med hållbarhetsaspekter, bedrivs i överensstämmelse med innehållet i beslutet och att regionen har rätt att följa arbetet. Bidraget kan hållas inne och/eller återkrävas under vissa förutsättningar⁸.

5.2. Företagsstöd och stöd till kommersiell service

Regionen tog över hanteringen av företagsstöd och stöd till kommersiell service från och med 1 januari 2019 i samband med regionbildningen (tidigare tillhörde området Länsstyrelsen Värmland). Enligt uppgift har nämnden kommunicerat att företagsstöden ska behandlas som de gjorts i tidigare regi.

Övergripande styrdokument för företagsstöden är det nationella villkorsbeslutet för regionen och verksamhetsplanen för regional tillväxt 2019. I frånvaro av styrdokument för företagsstöden har länsstyrelsens inriktningsbeslut (varav det senaste från 2018) en betydande om än informell roll. Enligt intervjuade har det blivit alltmer angeläget att ta fram styrdokument för företagsstöd.

En viktig utgångspunkt för företagsstöden är att stödet inte ska vara större än nödvändigt för att investeringen som ansökan avser ska komma till stånd. Storleken på stödet fastställs beroende på stödform, geografisk lokalisering, företagets storlek, behovet av stöd och förutsättningarna för att stödet kan bidra till att investeringen blir lyckosam. Regionen ska göra en bedömning av företagets finansiella ställning och möjlighet att genomföra planerade insatser.

Villkor i samband med stöd är bland annat att företagen ska leva upp till de lagar och regler som finns inom aktuellt område. För vissa verksamheter, exempelvis inom livsmedelstillverkning, är det långtgående krav på olika former av tillstånd. Företagen ska visa att de bedriver en näringsverksamhet vilket innebär att regionen kräver att företagen är registrerade för F-skatt och har momsredovisning. Regionen använder regelmässigt upplysningscentralen (UC) för att granska företagen och tidigare verksamhet. Om registren är bristfälliga kräver regionen kompletterande redovisning. Prioritering grundas även på investeringens betydelse för företagets utveckling och vilken effekt stödet kan få lokalt och regionalt. Företag på landsbygden och företag i olika stödområden⁹ kan ha en nackdel ur lokaliseringssynpunkt och det kan vara skäl till prioritering¹⁰.

⁸ Förutsättningarna för projektets finansiering förändras om projektarbetet inte bedrivs enligt den överenskomna projektplanen, om bidraget beviljats på grund av oriktiga eller ofullständiga uppgifter, om stödmottagaren bryter mot villkoren för beslutet eller om mottagaren använder bidraget för annat ändamål samt ej kan redovisa upparbetade kostnader för det belopp som eventuellt har utbetalats i förskott.

⁹ Länet är indelat i stödområde A och B vilket påverkar stödmöjlighet och stödnivå. I Värmlands län ingår Torsby kommun i stödområde A. I stödområde B ingår Arvika, Eda, Filipstad, Hagfors, Munkfors, Sunne, Storfors, Säffle och Årjängs kommun.

¹⁰ Regionen avstår från att lämna stöd om stödet riskerar att störa lokal konkurrens. Stöd lämnas inte heller till mobil verksamhet, åkerier, transportbolag, entreprenadverksamhet eller hantverkare som driver verksamheten mobilt.

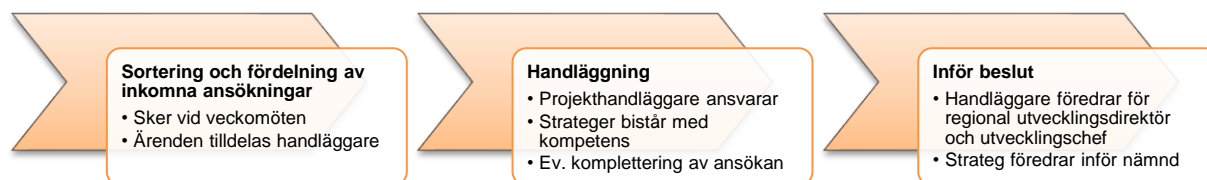
5.3. Beredningsprocessen

Samtliga ansökningar om projektmedel och företagsstöd lämnas sedan 2019 till Region Värmland via Min ansökan (e-ansökan) på Tillväxtverkets hemsida. Till sin hjälp har regionen IT-stödet NYPS2020¹¹ (härefter kallat NYPS) som administreras av Tillväxtverket. I systemet lägger regionen in beslut om bidrag från anslaget och rekvisitioner vid utbetalning av bidrag. Sökanden identifierar sig med e-legitimation.

Hantering är elektronisk och samtliga dokument i ärendet lagras i NYPS. I systemet finns checklistor som listar de kontrollfrågor vilka ska gås igenom vid handläggningen. Det finns en inbyggd kontrollfråga rörande jäv sedan januari 2019. Verksamheten har ingen dokumenterad rutin för hantering av jävsituationer. Enligt uppgift har det vid enstaka tillfällen förekommit potentiella jävsituationer. Exempelvis har det skett att sökanden varit släkt eller haft vänskapsrelation med handläggare. I dessa fall har ansvaret för ansökan övergått till annan handläggare.

Inkomna ansökningar med tillhörande dokumentation granskas enligt förordningar, den regionala utvecklingsstrategin, riktlinjer och gentemot de kontrollpunkter som finns i NYPS.

Bild 1. Översikt över handlägningsprocessen för projektmedel (förenklad, EY:s sammanställning)

Inkomna ansökningar avseende projektmedel sorteras av samordnare och projekten fördelas vid veckomöten. Vid veckomötena medverkar områdeschef, samordnare samt handläggare. Handläggningen av projektmedel görs av tilldelad handläggare tillsammans med en strateg som bidrar med kompetens inom olika sakområden kopplat till Värmlandsstrategin. Sökanden får möjlighet att komplettera ansökan under beredningstiden. Enligt uppgift skickas alltid kompletteringsfrågor ut för olika typer av förtydliganden.¹²

Handläggarna ansvarar för att ta fram en tjänsteskrivelse och underlag inför föredragning av ärendet. Enligt uppgift förs årligen en diskussion i nämnden kring prioritering av projekt kopplat till målen i strategin.

Ärendet föredras av handläggarna för den regionala utvecklingsdirektören och utvecklingschefen. Ärendet går därefter vidare till aktuell beslutsnivå enligt delegationsordning. Strategerna är föredragande i nämnden. Det händer att nämnden återremitterar ett ärende för att få förtydliganden i något avseende. Efter beslutet diarieförs projektet i regionens diariesystem Platina och NYPS.

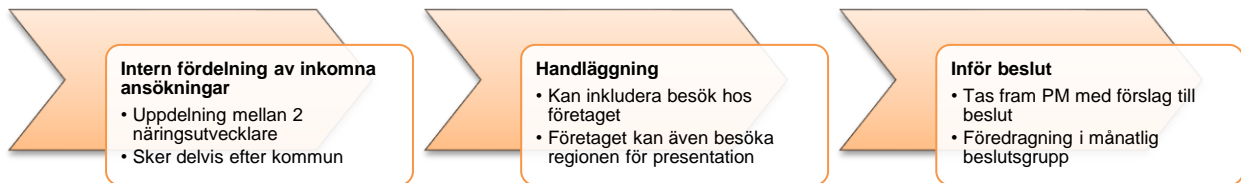
Enligt uppgift har frågan kring jäv i nämnden diskuterats vid några tillfällen det senaste åren då nya ledamöter har tillträtt.¹³ Ledamöterna ansvarar själva för att anmäla jäv.

¹¹ NYPS står för NY Projekt och Stödärendehanering.

¹² Att kompletteringsfrågor ska skickas ut ingår inte i en separat dokumenterad rutin, men ingår som ett steg i utkastet till processkarta som tagits fram.

¹³ Hela nämnden är ny från 1 januari 2019. Till exempel har frågan diskuterats om en ledamot är jävig om denne också är förtroendevald i den kommun som är projektägare.

Bild 2. Översikt över beredningsprocessen för företagsstöd (förenklad, EY:s sammanställning)

För företagsstöd arbetar två handläggare med hantering av företagsstöd och stöd till kommersiell service. Internt har stödärendena fördelats kommunvis. Vissa ärendegrupper avseende företagsstöd är fördelade direkt till en specifik handläggare. Inom ramen för beredningsprocessen görs vanligen ett besök på plats hos företaget, särskilt om det gäller fysiska investeringar. Det förekommer även att företaget har kommit till regionens lokaler för att visa vad projektet ska åstadkomma. Handläggarna ansvarar för att ta fram ett PM med förslag till beslut. Ärenden föredras av handläggarna i en beslutsgrupp.¹⁴ Beslutsgruppen bestämmer över en indikativ fördelning beroende på hur hög belastning som finns på bemyndigaderamen. Fördelning av stöden är för innevarande år fördelat på företagsstöd 30 mkr och stöd till kommersiell service på 4 mkr.

I beslutsgruppen hanteras samtliga företagsstöd och stöd till kommersiell service. Gruppen samlas i regel en gång per månad. Regionala utvecklingsdirektören är beslutande och övriga är deltagande eller föredragande. Protokoll upprättas över beslutade ärenden. Besluten om att bifalla ansökan om stöd behöver inte motiveras, medan avslag alltid ska motiveras. Föredragande föreslår beslut och eventuell motivering. Efter beslutet i beslutsgruppen effektueras besluten i NYPS.

Besluten och beslutsdokument för projektmedel och företagsstöd hanteras elektroniskt och sökande får beslutet via mejl.

Redovisning och utbetalning av beviljat projektmedel ska ske i enlighet med Allmänna villkor för regionala utvecklingsprojekt. Rekvisition av beviljade projektmedel sker i efterhand mot redovisning av upparbetade kostnader och skriftlig rapportering av genomförda aktiviteter i en lägesrapport. Det mest vanliga är att rekvisitering av projektmedel sker kvartalsvis eller halvårsvis. Handläggare mottar en lägesrapport och stämmer av eventuella avvikelser med projektkonom. Handläggaren granskar utifrån en checklista och projektkonom gör utbetalning.

Enligt uppgift förekommer det att handläggarna inte hinner läsa lägesrapporterna innan utbetalning sker. I dessa fall sker eventuella korrigeringar inför nästa utbetalning. Rekvisition diarieförs och godkänns sedan av en ekonomistateg. Vidare ska en slutrapport lämnas in i samband med slututbetalning via Min ansökan. Rapporten ska skickas in senast tre månader efter projektets slut. Rapporten ska beskriva hur projektet har genomförts under hela projektperioden. Handläggare mottar och granskar slutrapport och skickar därefter vidare till strateg. Projektkonom gör sedan en slututbetalning.

Avseende företagsstöd skickar stödmottagaren in en redovisning "ansökan om utbetalning" via Min ansökan. Till ansökan ska bifogas fakturakopior och kvitton samt utdrag från bank. Även andra underlag som behövs för att visa att aktören har uppfyllt eventuella särskilda villkor ska bifogas. Stöd utbetalas endast för betalda kostnader. Underlagen granskas vanligen av samma handläggare som har handlagt beslutet om stöd och eventuella kompletteringar begärs in. Underlagen granskas gentemot checklistor och eventuella villkor. Vid större fysiska investeringar görs en uppföljning på plats hos företaget i samband med slutredovisning. Ett beslutsdokument tas fram av handläggaren som därefter granskas av

¹⁴ Deltagare i beslutsgruppen är regional utvecklingsdirektör, verksamhetsområdeschef, näringslivsstrateg samt näringslivsutvecklare.

ekonomiansvarig och som fattar ett beslut i NYPS. Beslutet expedieras och utbetalning genomförs.

Enligt uppgift registreras utbetalningar automatiskt i NYPS och det finns inbyggda kontroller i systemet som flaggar exempelvis ifall det blir fel bankgironummer vid utbetalning.

5.3.1. Bedömning

Vi bedömer att nämnden delvis har tillsett att det finns ändamålsenliga styrdokument rörande beredning och beslut för 1:1-medel. Det finns i allt väsentligt tillräckliga riktlinjer avseende beredning och beslut om projektmedel. Det framgår dock inte på vilken nivå dokumenten har tagits fram och beslutats. Det saknas dokumenterade riktlinjer avseende inriktning för arbetet samt beredning och beslut rörande företagsstöd, vilket är en brist. Vidare saknas dokumenterade rutiner avseende hantering av jävsfrågor.

Vi noterar att det saknas en dokumenterad ordning som anger hur ansökningar ska prioriteras. Processbeskrivningen för projektmedel är inte färdigställd och speglar endast delvis det praktiska arbetet. En aktuell processbeskrivning där roller och arbetsmoment tydligt framgår skulle stärka processen ur ett internkontrollperspektiv.

6. Stickprov

Avsnittet behandlar delfrågorna om beviljade projekt har en inriktning som främjar målen i den regionala utvecklingsstrategin samt om beslut tagits på rätt nivå enligt delegationsordningar.

Inom ramen för granskningen har vi genomfört ett begränsat stickprov. Vi har tagit del av projektdokumentation för 12 beviljade ärenden (6 regionala utvecklingsprojekt och 6 företagsstöd) under 2019–2020 med syfte att följa hantering från beslut till uppföljning.

Dokumentationen som efterfrågats omfattar ansökan, beslut om stöd, lägesrapport, slutrapport, utdrag från NYPS och eventuella bilagor. Stickprovet är begränsat till att omfatta de 1:1-medel som beslutats efter 1 januari 2019, då organisationen förändrades och ny mandatperiod inleddes. Stickprovet innehåller exempel på olika typer av projektägare, kategorier av stöd samt nivåer av beviljade medel.

Urvalet avseende projektmedel omfattar både regionala projekt och projekt med EU-medfinansiering. Avseende företagsstöd omfattar urvalet kategorierna investeringsbidrag, innovationsstöd, stöd till nystartade företag, särskilt driftstöd och konsultcheck. I stickprovet har vi granskat underlaget avseende följande punkter:

- ▶ Projektets koppling till målen i den regionala utvecklingsstrategin
- ▶ Följsamhet till checklistor och rutiner för beredningsprocessen
- ▶ Om beslut har tagits på rätt nivå enligt delegationsordningar
- ▶ Tydlighet i hantering av jäv
- ▶ Uppföljning i enlighet med beslutade riktlinjer
- ▶ Hantering vid eventuella avvikelser

6.1. Iakttagelser

Vår genomgång har inte föranlett några väsentliga noteringar. Samtliga beslut har tagits på rätt nivå enligt delegationsordningar. Vidare har projekten en tydlig koppling till målen i den regionala utvecklingsstrategin. Checklistor och rutiner för beredningsprocessen har följts i allt väsentligt. Det finns även tydliga beslutsunderlag för samtliga granskade projekt. Vi har tagit del av utdrag från NYPS som visar att en kontrollfråga avseende jäv ställs för varje projekt i

beredningsprocessen. I ett projekt har en ledamot anmält jäv och deltog inte i behandlingen av ärendet.

Nio av tolv granskade projekt är så pass nystartade att det ännu inte skickats in någon uppföljningsrapport. För de projekt där det varit aktuellt har samtliga skickat in lägesrapporter och redovisning av kostnader i samband med ansökan om utbetalning av beviljade stöd. Vi noterar att det saknas en uppföljningsrapport för ett företagsstöd där beslut om slututbetalning gjordes i juli 2019. Inga av de granskade projekten har omfattat återkrav.

6.1.1. Bedömning

Vi noterar att det saknas en uppföljningsrapport för ett företagsstöd där beslut om slututbetalning gjordes i juli 2019. Stickprovet har i övrigt inte föranlett några väsentliga noteringar. Samtliga beslut har tagits på rätt nivå enligt delegationsordningar. Vidare anknyter projekten tydligt till målen i den regionala utvecklingsstrategin.

7. Information och kommunikation

Avsnittet behandlar delfrågan om det finns tydlig information om hur stöd/medel söks och hur projekt prioriteras och tilldelas medel.

Regionens hemsida lyfts fram som den primära informationskanalen för sökanden. Här finns information om vilka projektmedel och företagsstöd som finns att söka, de olika stegen i ansökningsprocessen och vilken dokumentation samt information som ska bifogas till ansökan. Avseende företagsstöd finns information om de olika typer av stöd som finns och dess kriterier. På hemsidan finns även länkar till förordningar, villkor och riktlinjer. Vidare finns det information om rekvisition och utbetalning samt tillhörande blanketter.

Sökanden uppmanas i tidigt skede ta kontakt med regionen för att inleda en dialog kring potentiella projekt eller om de planerar att lämna in en ansökan. Detta för att regionen och projektägaren gemensamt ska kunna diskutera upplägg och innehåll. I de flesta fall sker en kontakt mellan sökanden och representant för regionen (oftast handläggare eller strateg) i god tid innan ansökan skickas. Det förekommer dock fortfarande fall där det inkommer ansökningar som verksamheten inte kände till innan. Det finns en ambition att samtliga ansökningar ska vara "kända" inom verksamheten innan de formellt skickas in, för att stärka sökandens möjligheter att uppfylla kraven som ställs.

På hemsidan finns kontaktuppgifter till projekthandläggare och projektcontroller. För företagsstöden finns kontaktuppgifter till näringslivsutvecklare. Även strategerna arbetar med att informera aktörer om de medel som finns att söka.

Det framkommer i granskningen att strategerna inom regionen är olika aktiva inom sina respektive områden med att informera om och uppmuntra företag och aktörer att söka stöd. Intervjuade betonar att det bör vara ett likvärdigt arbetssätt gentemot potentiella sökande. Risken med olika arbetssätt kan vara att fler projekt beviljas inom sakområden där strategen arbetar mer aktivt.

7.1.1. Vår bedömning

Vi bedömer att nämnden delvis tillsett en ändamålsenlig information och kommunikation gentemot sökande. På regionens hemsida finns information om hur ansökan går till och vilka krav som ställs. Att informationen är lättillgänglig bidrar till transparens i processen.

Vi noterar att det finns olika arbetssätt gentemot potentiella sökande. Vi bedömer att ett förtydligande i arbetssätt hade stärkt den interna kontrollen och bidragit till en enhetlighet i kommunikationen.

8. Intern kontroll

Avsnittet behandlar delfrågan om det finns en tillräcklig intern kontroll som säkerställer att projekten använder medlen på avsett vis.

Enligt Region Värmlands reglemente för intern kontroll¹⁵ har regionstyrelsen det övergripande ansvaret för att se till att det finns en tillräcklig intern kontroll inom Region Värmland. Nämnderna ansvarar för att det finns en tillräcklig intern kontroll inom sina respektive ansvarsområden. Regionstyrelsen ska årligen informera fullmäktige om organisationens samlade arbete med intern kontroll.

8.1. Regionstyrelsen

Regionstyrelsen fastställer årligen en intern kontrollplan som innehåller regionövergripande kontrollmoment. Regionstyrelsen ska utifrån egen riskbedömning besluta om egna kontrollmoment vid sidan av den regionövergripande kontrollplanen. Regionstyrelsen ska även vid behov initiera åtgärder som följd av resultaten av såväl regionövergripande som egna kontrollmoment. Inga kontrollmoment med bäring på granskningsområdet finns för 2020.

Regionstyrelsen har informerat sig på en övergripande nivå om samtliga nämnders internkontroll (däribland regionala utvecklingsnämndens) under året. Där framgår dock ingen uppföljning av kontrollmoment.

8.2. Regionala utvecklingsnämnden

Regionala utvecklingsnämndens internkontroll för 2020 innefattar tre punkter med bäring på granskningsområdet;

- ▶ Följa upp att särskilda villkor i projektbeslut efterlevs
- ▶ Uppföljning av strategier inom nämndens ansvarsområde
- ▶ Fördjupning rörande översyn av bidrag och anslag inom nämndens ansvarsområde

Utöver att uppföljningen av projektbeslut och strategier ska ske i december 2020, framgår inga uppgifter om hur kontrollerna ska genomföras eller vem som är ansvarig. Det framgår inte heller när fördjupningen ska vara genomförd. Av protokollgranskning framgår ingen uppföljning avseende internkontrollen.

Av intervjuerna framkommer att regionala utvecklingsnämndens internkontrollplan inte föregåtts av någon riskanalys. Detta har tidigare noterats av revisionen.¹⁶

8.2.1. Bedömning

Vi bedömer att nämnden sammantaget inte säkerställt en tillräcklig intern kontroll avseende 1:1-medel. I regionala utvecklingsnämndens internkontrollplan för 2020 finns två kontrollmoment och en fördjupning med bäring på granskningsområdet. Av internkontrollplanen framgår inte hur kontrollen/fördjupningen ska genomföras, eller vem som är ansvarig för genomförandet. Vi ser dock positivt på att nämnden avser att genomföra särskilda kontroller inom detta område.

Nämndens internkontrollplan har inte föregåtts av någon riskanalys i enlighet med regionens reglemente för intern kontroll. Detta har även tidigare konstaterats av revisionen.

¹⁵ Reglementet för internkontroll antogs av dåvarande landstingsfullmäktige och började gälla för Region Värmland 2018-01-01.

¹⁶ Regionala utvecklingsnämnden svarade 2020-03-27 på granskningen att det är medvetna om bristerna i internkontrollplanen och avser att åtgärda dessa. Av svaret framgår att regionala utvecklingsnämnden under hösten 2020 ska arbeta med riskanalys inför upprättandet av internkontrollplan för 2021.

9. Uppföljning och återrapportering

Avsnittet behandlar delfrågan om det finns en tillräcklig resultatuppföljning av projekten.

9.1. Uppföljning av enskilda projekt

Uppföljning av enskilda projekt görs i samband med att en läges- och slutrapport ska skickas in av stödmottagaren. Vid rekvisition ska en lägesrapport bifogas i NYPS som beskriver bland annat genomförda aktiviteter, utfall på indikatorer och avvikelser från ansökan. Vidare ska en slutrapport bifogas i ansökan i samband med slututbetalning. Rapporten ska skickas in senast tre månader efter projektets slut. Slutrapporten ska beskriva hur projektet har genomförts under hela projektperioden, exempelvis vad projektet kommer att bidra till på längre sikt och om projektets resultat har uppfyllts.

I granskningen framkommer att det saknas en systematik i uppföljningen av projekt. Det saknas en dokumenterad rutin för uppföljningen ska genomföras. Enligt uppgift inkommer ansökningar löpande, som måste handläggas inom en viss tid (och som tar tid i anspråk från uppföljningen). Varje år söker uppskattningsvis 70 aktörer medel och handläggarna ansvarar för uppföljning av cirka 40 aktörer var.¹⁷ Uppföljningen av aktiviteter och ekonomi i projekten sker i två separata processer av handläggare respektive ekonom. Det sker sällan avstämningar för att kontrollera aktiviteterna mot redovisade kostnader, vilket gör det svårt att bedöma projekten i sin helhet.

Det förekommer enligt uppgift att handläggare inte hinner läsa inkomna lägesrapporter och ställa eventuella följdfrågor inför utbetalning. Under dessa omständigheter sker utbetalning ändå och eventuella ändringar görs vid nästa utbetalning.

9.2. Uppföljning av enskilda företagsstöd

Avseende enskilda företagsstöd sker uppföljning genom att företagen redovisar sina kostnader och rekviderar utbetalning av beviljade stöd. Alla ärenden som har en nedskrivning i sina beslut följs upp via UC Spektra.¹⁸ Uppföljning av företag som erhållit stöd sker oftast fysiskt på plats och i form av en uppföljningsrapport som har begärts in varje år.

Vid uppgift om att en verksamhet inte kan fullföljas i enlighet med beslut gör regionen en värdering av om krav på återbetalning ska ställas. Regionen har möjlighet att efterge krav på återbetalning exempelvis om företaget har misslyckats med sina investeringar för att de har bedömt marknaden fel. Rörande konkurser meddelar regionen konkursförvaltaren att de har krav på konkursboet och vilka säkerheter som finns.

Enligt uppgift har arbetet med uppföljningsrapporterna varit bristfälligt. Dels har detta berott på arbetsbelastning, dels på svårigheter att få in begärda uppgifter från vissa företag. Diskussioner pågår om huruvida rapporteringen kan automatiseras och ske i form av en webbenkät via NYPS.

9.3. Återrapportering utifrån villkorsbeslut

Regionen är ålagd att årligen följa upp och återrapportera avseende aktuellt villkorsbeslut till Tillväxtverket. I villkorsbeslutet tydliggörs att regionerna årligen även ska lämna en redovisning till Näringsdepartementet. Redovisningen ska ske enligt de återrapporteringskrav som framgår av regeringsbeslutet. Enligt årsredovisningen 2019 för regionala utvecklingsnämnden lämnades den senaste rapporteringen in till Tillväxtverket 22 februari 2020.

¹⁷ Uppskattning gjord av intervjuade.

¹⁸ UC Spektra är en webbtjänst för kredituppföljning rapporterar om händelser som kan ha betydelse för ekonomin i företaget, såsom styrelseändring, årsredovisning, betalningsanmärkningar och indraget tillstånd.

I återrapporteringen till Näringsdepartementet 2019 redogjorde avdelningen för regional tillväxt för:

- ▶ Det regionala tillväxtarbetet
- ▶ Fördelning av anslag 1:1 regionala tillväxtåtgärder
- ▶ Samverkan med andra aktörer
- ▶ Hållbarhet i det regionala tillväxtarbetet
- ▶ Arbetet med att analysera, följa upp och utvärdera det regionala tillväxtarbetet
- ▶ Övriga medskick

9.4. Uppföljning till styrelse och nämnd

Av regionstyrelsens protokoll under 2020 framgår att styrelsen informerat sig löpande om ekonomisk uppföljning från respektive nämnd samt arbetet med intern kontroll. Härutöver har revidering av styrelsens reglemente behandlats. En del av revideringen avsåg skrivningar om det samordnande regionala utvecklingsansvaret.

Vår granskning av regionala utvecklingsnämndens protokoll visar att nämnden tagit del av ekonomiska månadsrapporter samt status avseende 1:1-medel löpande under året. Områdeschef för regional tillväxt redovisar månatligen aktuell ställning för statliga och regionala utvecklingsmedel. I rapporterna redogörs bland annat för antal beviljade ärenden och projekt, beslutsutrymme och utbetalningar. Vidare har nämnden behandlat enskilda projektansökningar löpande samt blivit informerade om ett flertal pågående projekt.

Återrapportering till regionstyrelsen avseende nämndmål och fokusområden sker i samband med årsredovisningen och i delårsrapporten. Enligt nämndens mätplan ska samtliga indikatorer följas upp på årsbasis förutom beviljade projektmedel och nettokostnadsram mot budget som ska följas upp månatligen.

Enligt uppgift är fokus rörande 1:1-medel främst på den ekonomiska uppföljningen.

9.4.1. Bedömning

I förordning (2003:596) om bidrag för projektverksamhet inom den regionala tillväxtpolitiken framgår att beslutsfattaren ska utöva tillsyn över att bidraget används på rätt sätt.

Vi bedömer att nämnden inte säkerställt en tillräcklig resultatuppföljning av 1:1-medel. Granskningen visar att uppföljning av enskilda beviljade projektmedel och företagsstöd inte genomförs systematiskt. Nämnden tar vidare inte del av någon samlad resultatuppföljning eller uppföljning av effekter av utbetalat stöd. Däremot sker en löpande uppföljning av både den ekonomiska fördelningen av 1:1-medel samt information om innehållet i olika pågående projekt.

10. Samlad bedömning

10.1. Slutsatser

Vår sammanfattande bedömning utifrån granskningens syfte och grunderna för ansvarsprövning är att regionstyrelsen och regionala utvecklingsnämnden, utifrån sina respektive uppdrag och ansvarsområden, delvis har en ändamålsenlig styrning, uppföljning och kontroll avseende hanteringen av statliga medel.

Vi anser att regionala utvecklingsnämnden i allt väsentligt har tillsett ändamålsenliga riktlinjer rörande beredning och beslut för projektmedel, men att det saknas dokumenterad inriktning samt riktlinjer för hantering av företagsstöd. Berednings- och beslutsprocessen för projektmedel respektive företagsstöd bedöms i allt väsentligt följa upprättade riktlinjer och rutiner. Genomfört stickprov av beslutade ärenden har inte föranlett några väsentliga noteringar. Vidare anser vi att regionala utvecklingsnämnden bör stärka sin interna kontroll avseende roller och ansvar i beredningsprocessen samt kontroll och resultatuppföljning av projektmedel och företagsstöd.

10.2. Bedömning utifrån revisionsfrågorna

Revisionsfråga	Bedömning
Finns ändamålsenliga styrdokument samt en tydlig process för beredning och beslut om användningen av de statliga medlen?	Delvis. Det finns i allt väsentligt ändamålsenliga riktlinjer avseende beredning och beslut för projektmedel, men saknas dokumenterade riktlinjer avseende företagsstöd. Vi noterar att det saknas inriktningsdokument samt dokumenterade rutiner för beredningsprocess och uppföljning. Roll- och ansvarsfördelningen har förtydligats i styrelsens och nämndens respektive reglemente. Vi bedömer att roll- och ansvarsfördelningen i tjänstemannaorganisationen rörande 1:1-medel bör förtydligas.
Har beviljade projekt en inriktning som främjar målen i den regionala utvecklingsstrategin?	Inga avvikelser har framkommit i genomfört stickprov. Det finns tydliga riktlinjer för hur projektets koppling till den regionala utvecklingsstrategin ska bedömas.
Har beslut tagits på rätt nivå enligt delegationsordningar samt finns rutiner/anvisningar för att hantera eventuell jävsproblematik?	Inga avvikelser har framkommit rörande beslutsnivå i genomfört stickprov. I NYPS finns en kontrollfråga rörande jäv sedan 2019. Enligt uppgift har det vid enstaka tillfällen förekommit potentiella jävsituationer. Verksamheten har ingen dokumenterad rutin för hanteringen av jäv.
Finns tydlig information om hur stöd/medel söks och hur projekt prioriteras och tilldelas medel?	Delvis. På regionens hemsida finns tydlig information om hur ansökan går till och vilka krav som ställs. Det saknas en formaliserad prioriteringsordning för projektmedel och företagsstöd som anger hur ansökningar ska prioriteras. Prioriteringar har enligt uppgift tidigare år inte behövts göras då det har funnits medel att tillgå. Först under 2020 har frågan aktualiserats. Det ska dock noteras att grunder för prioritering finns utifrån flera långsiktiga strategier, både nationellt och regionalt.

Revisionsfråga	Bedömning
<p>Finns en tillräcklig intern kontroll som säkerställer att projekten använder medlen på avsett vis? Finns en tillräcklig resultatuppföljning av projekten?</p>	<p>Nej. I regionala utvecklingsnämndens internkontrollplan för 2020 finns två kontrollmoment och en fördjupning med bäring på granskningsområdet. Det framgår inte av vem eller hur uppföljningen ska göras. Vidare har inte regionala utvecklingsnämndens internkontrollplan föregåtts av någon riskanalys.</p> <p>Uppföljning av beviljade projektmedel och företagsstöd sker inte systematiskt, vilket är en brist. Vi rekommenderar att nämnden genomför en systematisk uppföljning och utvärdering av de statliga medlen, med syfte att kontrollera att projekten använder medlen på avsett vis. Vidare bör nämnden överväga en samlad resultatuppföljning, som utöver rapporteringen utifrån villkorsbeslutet, visar huruvida önskvärda effekter nås.</p>

Utifrån granskningens slutsatser, ger vi följande rekommendationer till regionala utvecklingsnämnden i det fortsatta arbetet:

- ▶ Säkerställ systematisk uppföljning och utvärdering av 1:1-medlen, med syfte att kontrollera att projekten använder medlen på avsett vis. Överväg en årlig samlad resultatuppföljning i nämnden avseende avslutade projekt samt en utvärdering/analys av det samlade arbetet med 1:1-medel.
- ▶ Tillse att roller och ansvar i tjänstemannaorganisationen tydliggörs, för att säkerställa en enhetlig hantering av ärenden och minska sårbarheten i beredningsprocessen.
- ▶ Tillse att riktlinjer rörande handläggning och uppföljning för företagsstöd dokumenteras. Tillse även att riktlinjer för uppföljning rörande projektmedel samt hantering av jävssituationer dokumenteras.
- ▶ Säkerställ att kontrollmomenten avseende 1:1-medel avseende metod, tidpunkt och ansvar tydliggörs.
- ▶ Överväg en dokumenterad inriktning för regionens arbete som aktör avseende 1:1-medel

Karlstad den 15 oktober 2020

Anja Zetterberg
Certifierad kommunal yrkesrevisor

Anders More
Certifierad kommunal yrkesrevisor

Hanna Öhlund
Verksamhetsrevisor

Maria Carlsrud Felander
Certifierad kommunal yrkesrevisor
Kvalitetssäkrare

Bilaga 1: Bakgrund

Den 1 januari 2019 bildades Region Värmland och kommunalförbundet Region Värmland uppgick i den nya organisationen. Region Värmland har sedan regionbildningen ett samlat regionalt utvecklingsansvar. I uppdraget ingår bland annat att besluta om regionala utvecklingsmedel (det så kallade 1:1-anlaget, uppgående till ca 70 miljoner kronor per år) till företagsstöd och medfinansiering till regionala utvecklingsprojekt. Av 7 § i Förordning (2017:583) om regionalt tillväxtarbete framgår att den som har det regionala utvecklingsansvaret ska:

1. Utarbeta och fastställa en strategi för länets utveckling (regional utvecklingsstrategi) och samordna insatser för att genomföra strategin,
2. Besluta om användningen av vissa statliga medel för regionalt tillväxtarbete, och
3. Följa upp, låta utvärdera och årligen redovisa resultaten av det regionala tillväxtarbetet till regeringen.

Sedan 2014 finns en regional utvecklingsstrategi för Värmland, "Värmlandsstrategin" som gäller perioden 2014–2020. Inom regionen ansvarar den Regionala utvecklingsnämnden, utifrån ett regionalt tillväxtperspektiv, för frågor som rör närings- och arbetslivets utveckling inklusive infrastruktur, forskning och innovation, kompetensförsörjning, arbetsmarknad, utbildning, jämställdhet och miljö. Nämnden ansvarar även för det statliga tillväxtuppdraget. Syftet med företagsstöd är bland annat att främja och skapa hållbar regional utveckling och tillväxt för företag och län som helhet. Stöd kan beviljas till företag som skapar varaktig sysselsättning, bedöms få långsiktig lönsamhet och bedrivs på marknadsmässiga villkor. Regionen ger stöd till regionala utvecklingsprojekt som stimulerar hållbar tillväxt och utveckling.

Regionens revisorer ser en risk att regionstyrelsen samt regionala utvecklingsnämnden, utifrån sina respektive uppdrag och ansvarsområden, inte har säkerställt en ändamålsenlig hantering och intern kontroll gällande hanteringen av statliga medel för tillväxtarbetet, och har därför beslutat om en fördjupad granskning inom området.

Bilaga 2: Revisionskriterier

Med revisionskriterier avses de bedömningsgrunder som används i granskningen för analyser, slutsatser och bedömningar. Revisionskriterier kan ofta hämtas från lagar och förarbeten, föreskrifter och interna regelverk, policys och fullmäktigebeslut. De kan även utgå från jämförbar praxis eller erkänd teoribildning. Revisionskriterierna för denna granskning introduceras nedan.

Kommunallagen

I kommunallagens 6 kapitel 6 § fastställs att nämnderna ska var och en inom sitt område se till att verksamheten bedrivs i enlighet med de mål och riktlinjer som fullmäktige har bestämt samt de föreskrifter som gäller för verksamheten. De ska också se till att den interna kontrollen är tillräcklig samt att verksamheten bedrivs på ett i övrigt tillfredsställande sätt. I enlighet med kommunallagens 6 kap 1§ ska styrelsen leda och samordna förvaltningen av regionens angelägenheter och ha uppsikt över nämndernas verksamhet.

Vidare reglerar kommunallagen att en nämnd får uppdra åt en anställd i regionen att besluta på nämndens vägnar (7 kap. 5 §). Nämnden ska besluta om i vilken omfattning beslut som har fattats i enlighet med 7 kap. 5 § ska anmälas till den. Beslut som inte anmäls ska protokollföras särskilt.

Förordning om regionalt tillväxtarbete

I förordning (2017:583) om regionalt tillväxtarbete anges bestämmelser om regionalt tillväxtarbete och statliga myndigheters medverkan i det regionala tillväxtarbetet (1 §). Det regionala tillväxtarbetet ska bedrivas i syfte att uppfylla målen för den regionala tillväxtpolitiken och EU:s sammanhållningspolitik (3 §). Regionerna ansvarar för det regionala utvecklingsarbetet i respektive län (6 §) och ska utarbeta en samlad regional utvecklingsstrategi (8 §). Den regionala utvecklingsstrategin ska vara en samlad och sektorsövergripande strategi för det regionala tillväxtarbetet i ett eller flera län och innehålla mål och långsiktiga prioriteringar för det regionala tillväxtarbetet. Regionerna ska följa upp, utvärdera och redovisa det regionala tillväxtarbetet. Uppföljningen och utvärderingen ska göras utifrån ett ekonomiskt, socialt och miljömässigt perspektiv (16 §).

Förordning om bidrag för projektverksamhet inom den regionala tillväxtpolitiken

I förordning (2003:596) om bidrag för projektverksamhet inom den regionala tillväxtpolitiken anges bestämmelser om bidrag inom den projektverksamhet som bedrivs av Tillväxtverket, Länsstyrelsen samt regioner. Med projektverksamhet avses sådan verksamhet som avser projekt med syfte att uppnå målet för den regionala tillväxtpolitiken (1 §). Enligt förordningen är det samverkansorganen som tar beslut om de medel som öronmärks för deras respektive verksamhet. Ansökan om stöd lämnas in till aktuellt samverkansorgan som tar beslut i ärendet (8–9 §). Det framgår vidare att det endast är beslutstagaren som kan upphäva beslut om bidrag.

Det är även beslutsfattaren som utövar tillsyn över att bidraget används på rätt sätt. Bidraget betalas ut i efterhand efter redovisning av de faktiska utgifterna. Beslutsfattaren får om det finns särskilda skäl besluta om förskottsutbetalning av del av bidraget (11–12 §).

Regionstyrelsens reglemente

Styrelsen är Region Värmlands ledande politiska förvaltningsorgan. Styrelsen ska enligt reglementet daterat 2020-06-03¹⁹, leda och samordna förvaltningen av Region Värmland

¹⁹ Enligt svar på revisionsrapport, som genomfördes på uppdrag av revisorerna i november 2019, ska regionstyrelsens reglemente revideras. Skrivelsen att styrelsen har det samordnade regionala utvecklingsansvaret (vilket bland annat innebär att upprätta förslag till regional utvecklingsstrategi) har tagits bort 2020-06-03 och flyttats till regionala utvecklingsnämndens reglemente.

angelägenheter och ha uppsikt över övriga nämnders och eventuella gemensamma nämnders verksamhet. Styrelsen ska bland annat leda arbetet med att samordna utformningen av övergripande och strategiska mål, riktlinjer och ramar för styrningen av hela den regionala verksamheten samt göra framställningar i målfrågor som inte är förbehållna annan nämnd.

Styrelsen ska leda Region Värmlands verksamhet genom att utöva samordning och leda arbetet med att ta fram förslag på styrdokument till regionfullmäktige. Styrelsen ska följa de frågor som kan inverka på Region Värmlands utveckling och ekonomiska ställning och fortlöpande i samråd med nämnderna följa upp de fastställda målen och åiterrapportera till fullmäktige.

Regionala utvecklingsnämndens reglemente

I enlighet med reglemente daterat 2020-06-03 för den regionala utvecklingsnämnden ska nämnden fullgöra Region Värmlands uppgifter enligt förordningen om regionalt tillväxtarbete (2017:583). Enligt regionala utvecklingsnämndens reglemente ansvarar nämnden, utifrån ett regionalt tillväxtperspektiv, för frågor som rör närings- och arbetslivets utveckling inklusive infrastruktur, forskning och innovation, kompetensförsörjning, arbetsmarknad, utbildning, jämställdhet och miljö.

Nämnden ansvarar för det statliga tillväxtuppdraget i enlighet med det årliga villkorsbeslutet, inklusive att inom ramen för av fullmäktige fastställd budget besluta om stöd till utvecklingsprojekt samt fördela statliga medel till projekt och företagsstöd för regionalt tillväxtarbete. Nämnden ska löpande analysera, följa upp, utvärdera och sammanställa resultaten av det regionala tillväxtarbetet. Vidare ska nämnden ansvara för det löpande samrådet och samverka med Värmlands kommuner och andra berörda utvecklings- och tillväxtaktörer inom nämndens ansvarsområde.

Efter beredning av respektive nämnd, ska regionala utvecklingsnämnden även upprätta förslag till regional utvecklingsstrategi. Det åligger nämnden att särskilt följa upp verksamheten och ekonomin samt redovisa därmed förknippade rapporter eller motsvarande till regionstyrelsen.

Värmlandsstrategin

Värmlandsstrategin är en framtidsplan för länet som sträcker sig för perioden 2014–2020 och antogs av fullmäktige i november 2013. I strategin pekas fyra prioriterade områden ut, länets åtta viktigaste styrkor och 33 mätbara mål. Strategin ska även vara ett verktyg vid förhandlingar med regeringen, statliga myndigheter och EU när medel och projektsatsningar ska prioriteras.

Ett arbete med att revidera strategin pågår, och vid granskningstillfället är ett förslag ute på remiss.

Bilaga 3: Källförteckning

Intervjuade funktioner

Regional utvecklingsdirektör
Områdeschef Regional tillväxt
Ledningsstrateg
Projektcontroller
Beredningssamordnare
Näringslivsutvecklare
Näringslivsutvecklare
Ordförande och 1:e vice ordförande, Regionstyrelsen
Ordförande och 1:e vice ordförande, Regionala utvecklingsnämnden

Dokument

Villkorsbeslut 2020
Åtterrapporering villkorsbeslut 2019
Förordning (2017:583) om regionalt tillväxtarbete
Förordning (2003:596) om bidrag för projektverksamhet inom den regionala tillväxtpolitiken
Regionplan 2020 och flerårsplan 2020–2022
Värmlandsstrategin 2014–2020
Årsredovisning 2019
Delårsrapport 2019
Nämndplan 2020, Regionstyrelsen
Reglemente 2019, Regionstyrelsen
Delgeringsförteckning 2019, Regionstyrelsen
Internkontroll och uppsiktsplikt 2020, Regionstyrelsen
Nämndplan 2020, Regionala utvecklingsnämnden
Reglemente 2019, Regionala utvecklingsnämnden
Verksamhetsplan 2019, Verksamhetsområde Regional tillväxt
Årsredovisning 2019, Regionala utvecklingsnämnden
Fördelning av anslag 1:1 Regionala tillväxtåtgärder inom utgiftsområde 19 regional tillväxt, Regionala utvecklingsnämnden
Riktlinjer för finansiering av regionala utvecklingsprojekt
Allmänna villkor för regionala utvecklingsprojekt
Checklista för jämställdhetsintegrering av beslutsunderlag inom verksamhetsområdet regional tillväxt
Checklista för beredning av projektansökningar
Instruktion till lägesrapport för regionala utvecklingsprojekt
Instruktion till slutrapport för regionala utvecklingsprojekt
Mallar för ansökan, uppföljningsrapport, läges- och slutrapportering
Lista över beviljade projektmedel och företagsstöd 2018–2020, utdrag från NYPS
Ansökningshandlingar samt underlag rörande beredning och beslut om tilldelning av medel (Stickprov)
Kontroll- och uppföljningsdokumentation rörande beviljade medel (Stickprov)
Beskrivningar av arbetsprocesserna kring projektmedel, regionala företagsstöd och stöd till kommersiell service
Utdrag från NYPS 2020-09-08